

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД
Р І Ш Е Н Н Я
і м е н е м У к р а ї н и

19 червня 2025 року

м. Ужгород

№ 826/6654/15

Закарпатський окружний адміністративний суд у складі: головуючої судді Маєцької Н.Д., розглянувши у порядку письмового провадження адміністративну справу за позовною заявою Відкритого акціонерного товариства «Аерофлот-російські авіалінії» до Державної авіаційної служби України про визнання нечинною та скасування постанови про накладення штрафу, -

ВСТАНОВИВ:

Відкрите акціонерне товариство «Аерофлот-російські авіалінії» звернулося до Окружного адміністративного суду міста Києва з позовом до Державної авіаційної служби України, в якому просить: визнати нечинною та скасувати постанову № 3137 про накладення штрафу за правопорушення у галузі цивільної авіації від 13 березня 2015 року.

Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 16 квітня 2015 року відкрито провадження у справі.

Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 28 травня 2015 року зупинено провадження у справі до набрання законної сили судовим рішенням у справі № 826/6497/15.

Відповідно до ч. 3 ст. 29 КАС України у разі ліквідації або припинення роботи адміністративного суду справи, що перебували у його провадженні, невідкладно передаються до суду, визначеного відповідним законом або рішенням про припинення роботи адміністративного суду, а якщо такий суд не визначено - до суду, що найбільш територіально наближений до суду, який ліквідовано або роботу якого припинено.

Законом України “Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду” від 13.12.2022 № 2825-IX (далі - Закон № 2825-IX) окружний адміністративний суд міста Києва ліквідовано, утворено Київський міський окружний адміністративний суд із місцезнаходженням у місті Києві.

Пунктом 2 розділу II “Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2825-IX (в редакції Закону України від 16.07.2024 № 3863-IX “Про внесення змін до пункту 2 розділу II “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду” щодо забезпечення розгляду адміністративних справ” (далі Закон №3863-IX), який набрав чинності 26.09.2024) встановлено, що з дня набрання чинності цим Законом окружний адміністративний суд міста Києва припиняє здійснення правосуддя. До початку роботи Київського міського окружного адміністративного суду справи, підсудні окружному адміністративному суду, територіальна юрисдикція якого поширюється на місто Київ, розглядаються та вирішуються Київським окружним адміністративним судом, крім випадку, передбаченого абзацом 4 цього пункту. Не розглянуті Окружним адміністративним судом міста Києва адміністративні справи, які були передані до Київського окружного адміністративного суду та розподілені між суддями до набрання чинності Законом № 3863-IX, розглядаються та вирішуються Київським окружним адміністративним судом.

Інші адміністративні справи, які не розглянуті окружним адміністративним судом міста

*308*1974797*1*2*

Києва, у тому числі ті, що передані до Київського окружного адміністративного суду до набрання чинності Законом № 3863-IX, але не розподілені між суддями (крім справ, підсудність яких визначена частиною 1 статті 27, частиною 3 статті 276, статтями 289-1, 289-4 Кодексу адміністративного судочинства України), передаються на розгляд та вирішення іншим окружним адміністративним судам України шляхом їх автоматизованого розподілу між цими судами з урахуванням навантаження, за принципом випадковості та відповідно до хронологічного надходження справ у порядку, визначеному Державною судовою адміністрацією України. Після початку роботи Київського міського окружного адміністративного суду Київський окружний адміністративний суд та інші окружні адміністративні суди України завершують розгляд та вирішення переданих їм справ.

На підставі пункту 2 розділу II “Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2825-IX (в редакції Закону № 3863-IX) та Порядку передачі судових справ, нерозглянутих Окружним адміністративним судом міста Києва, затвердженому наказом Державної судової адміністрації України від 16.09.2024 № 399, проведено автоматизований розподіл адміністративних справ, які не розглянуті окружним адміністративним судом міста Києва, між окружними адміністративними судами України.

За його результатами справа № 826/6654/15 передана на розгляд та вирішення Закарпатському окружному адміністративному суду. Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями Закарпатського окружного адміністративного суду від 04.03.2025 року вказану справу передано для розгляду судді Маєцькій Н.Д.

Ухвалою судді від 10 березня 2025 року прийнято до провадження дану адміністративну справу. Поновлено провадження в даній адміністративній справі. Постановлено розгляд справи здійснювати за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення та (або) виклику учасників справи та проведення судового засідання на підставі наявних у ній матеріалів.

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що 02 квітня 2015 року позивач отримав постанову Державної авіаційної служби України № 3137 від 13 березня 2015 року про накладення штрафів за правопорушення у галузі цивільної авіації. Позивач вважає вказану постанову протиправною, оскільки у голови Державіаслужби України були відсутні правові підстави для її винесення.

Відповідач надав суду відзив на позовну заяву, відповідно до якого просить відмовити у задоволенні позову в зв'язку з тим, що при виконанні рейсу позивач усвідомлював, що порушує своїми діями норми законодавства України та норми міжнародного права, тому Державіаслужбою на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені статтями 128 та 129 Повітряного кодексу України, 13.03.2015 року розглянуто справу про правопорушення в галузі цивільної авіації авіакомпанією та відповідно до абзацу 4 пункту 1 частини першої статті 127 Повітряного кодексу України за порушення правил та порядку використання повітряного простору України винесено постанову № 3137, якою позивача притягнуто до відповідальності та застосовано фінансові санкції у вигляді штрафу.

Дослідивши матеріали справи, всебічно і повно з'ясувавши всі фактичні обставини, на яких ґрунтуються позовні вимоги, об'єктивно оцінивши докази, які мають юридичне значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, суд приходить наступних висновків.

Судом встановлено, що Державною авіаційною службою України прийнято постанову про накладення штрафу за правопорушення у галузі цивільної авіації від 13.03.2015 року № 3137, якою накладено на ВАТ «Аерофлот-російські авіалінії» (далі – ВАТ «Аерофлот») штраф у сумі 136 000,00 грн., за порушення правил та порядку використання повітряного простору України при виконанні рейсу AFL 1823 о 09 год. 55 хв. 10.07.2014 року без відповідного дозволу та заявки на використання повітряного простору України, що є порушенням статті 30 Повітряного кодексу України, пунктів 94 та 118 постанови КМУ від 29.03.2002 року № 401.

Вважаючи вказану постанову про накладення штрафу за правопорушення у галузі

цивільної авіації протиправною, позивач звернувся до суду з даним позовом.

Надаючи оцінку спірним правовідносинам, суд зазначає наступне.

Згідно ч. 2 ст. 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування. їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Державіаслужбою, за поданням Украероцентра, згідно з статтею 30 Повітряного кодексу України та пунктом 101 розділу VII Положення про використання повітряного простору України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. № 401 (далі - Постанова № 401), чинною на момент виконання рейсу ВАТ «Аерофлот - російські авіалінії», встановлено заборону на використання повітряного простору на період з 08 год. 00 хв. 27.06.2014 р. по 23 год. 59 хв. 30.09.2014 р. над півостровом Крим.

Відповідно до підпункту п) пункту 5.1.1.1 розділу 5.1 Глави 5 Додатку 15 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. (далі - Додаток 15) та Doc 8126 ИКАО (далі - Doc 8126), які є обов'язковими, як для України так і для російської федерації згідно зі статтями 37 та 38 вищезазначеної Конвенції, та згідно з абзацом 15 підпункту 3.2.1.2 Правил обслуговування аеронавігаційною інформацією, затверджених наказом Міністерства транспорту України 01.07.2004 р. № 564, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23 липня 2004 р. за № 913/9512 (далі - Правила № 564), інформація щодо встановлення заборонених зон публікується шляхом видання повідомлень NOTAM, які є елементом об'єднаного пакету аеронавігаційної інформації (розділ 1.1 глави 1 Додатку 15).

Так, до управління забезпечення аеронавігаційного обслуговування польотів Державіаслужби та до Міжнародної служби NOTAM (NOF) від Украероцентру, який є головним оперативним підрозділом об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України (постанова Кабінету Міністрів України від 19 липня 1999 р. №1281), мережею авіаційного фіксованого електрозв'язку (AFTN) надійшов запит на перевидання NOTAM A0520/14 та Ц0568/14 щодо закриття повітряного простору над півостровом Крим, який був погоджений уповноваженими особами Державіаслужби.

Відповідно до статті 11 Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 року та частини першої статті 8 Угоди між Урядом України та урядом російської федерації про повітряне сполучення і співробітництво в галузі повітряного транспорту до повітряних суден ВАТ «Аерофлот» під час їх перебування на території України застосовуються закони та правила України, які регулюють приліт і виліт з її території повітряних суден, що здійснюють міжнародні польоти, або експлуатацію чи навігацію цих повітряних суден. Вимоги до змісту, правил видачі та опублікування NOTAM уніфіковані для всіх країн, що приєдналися до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. та містяться у Додатку 15 та Doc 8126.

Відповідно до підпункту 2.1.2 пункту 2.1 глави 2 Правил № 564, аеронавігаційна інформація затверджується Державіаслужбою України та публікується САІ (Служба аеронавігаційної інформації, яка входить до складу Державного підприємства обслуговування повітряного руху України - пункт 1.4 глави I Правил №564).

У період з 09 год. 00 хв. 28.03.2014 р. над півостровом Крим встановлена заборонена зона.

ВАТ «Аерофлот» та льотний екіпаж ПС, які виконували рейси в липні 2014 року знали про дію NOTAM A1391/14, відповідно до глави 8 Додатку 15.

Відповідно до частини першої статті 31 Повітряного кодексу України контроль за дотриманням порядку використання повітряного простору України під час планування, координації та використання повітряного простору України, обслуговування та управління повітряним рухом у районах польотної інформації, диспетчерських районах та зонах і на маршрутах обслуговування повітряного руху здійснюється органами об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху.

Відповідно до пункту 6 постанови Кабінету Міністрів України від 19 липня 1999 р. №1281 «Про створення об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху

України» головним оперативним підрозділом системи є Український центр планування використання повітряного простору України та регулювання повітряного руху (Украероцентр).

Відповідно до пункту 121 розділу X Постанови № 401 інформація про факти порушення порядку використання повітряного простору невідкладно доводиться до відома Державіаслужби.

Так, на підставі вищезазначених правових норм Украероцентр, виявивши факти польотів ПС, які виконували рейси під трилітерним індексом AFL без заявки, без дозволу, без зв'язку з органом ОНР, в забороненій зоні, направив до Центральної диспетчерської служби Державіаслужби первинні повідомлення про порушення порядку використання повітряного простору України мережею авіаційного фіксованого електрозв'язку (AFTN).

Відповідно до підпункту 3.6.1.1 пункту 3.6.1 Правил № 736 мережа авіаційного фіксованого електрозв'язку (AFTN) забезпечує взаємодію органів ОНР щодо обміну повідомленнями з планування, організації та виконання польотів, а також іншими службовими повідомленнями; передавання (приймання) авіаційної метеорологічної інформації; взаємодію служб перевезення пасажирів та вантажів; взаємодію адміністрації ЦА.

Судом встановлено, що при розгляді справи про правопорушення у галузі цивільної авіації Державіаслужбою були враховані усі обставини, що мали значення для прийняття оскаржуваної постанови № 3137. Державний інспектор Державіаслужби діяв у межах своїх повноважень та у спосіб, що передбачені пунктом 8 частини першої статті 16 Повітряного кодексу України, розділом II Порядку накладення і стягнення штрафів за порушення вимог законодавства на повітряному транспорті, затвердженого наказом Міністерства інфраструктури від 26.12.2011 р. № 637, зареєстрованим в Міністерстві юстиції 19 січня 2012 р. за № 73/20386 (далі - Порядок № 637), Положенням про державного інспектора з авіаційного нагляду у Державній авіаційній службі України, затвердженого наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 09.02.2010 р. № 68, зареєстрованого в Міністерстві юстиції від 26 квітня 2010 р. за № 307/17602 (далі - Положення № 68).

Відповідно до п. 2.3 Порядку № 637 повноваження державних інспекторів підтверджуються посвідченням державного інспектора з авіаційного нагляду у Державіаслужбі України.

Пунктом 1.3 Положення № 68, встановлено, що спеціальне завдання на проведення перевірки - це наказ Державіаслужби на проведення перевірки.

Державний інспектор на підставі службового посвідчення та спеціального завдання на проведення перевірки має право безперешкодно перевіряти виконання польотів з метою нагляду за забезпеченням безпеки авіації та додержанням авіаційних правил і складати відповідні протоколи (п.6.1 та п. 6.7 Положення № 68).

Відповідно до п. 5.1 Положення № 68 державний інспектор діє відповідно до посадової інструкції та повинен виконувати свої обов'язки об'єктивно і неупереджено, керуючись нормативними актами.

Так, державним інспектором Державіаслужби на підставі посадової інструкції державного інспектора з авіаційного нагляду за льотною експлуатацією відділу SAFA управління виконання польотів Департаменту льотної експлуатації Державної авіаційної служби України, посвідчення державного інспектора з авіаційного нагляду за льотною експлуатацією та спеціального завдання - наказу Державіаслужби від 30.12.2014 р. № 806 «Про проведення перевірки фактів порушення порядку використання повітряного простору», здійснено перевірку інформації, викладеної в первинних повідомленнях про порушення порядку використання повітряного простору України, які надійшли від Украероцентру та за її результатами 12.03.2015 р. в присутності представників авіакомпанії «Аерофлот» складено протокол № 3137 про правопорушення у галузі цивільної авіації.

Суд звертає увагу, що порушення порядку використання повітряного простору України не є порушенням в сфері авіаційної безпеки. Зокрема, відповідно до пункту 2 частини першої

статті 1 Повітряного кодексу України авіаційна безпека - захист цивільної авіації від актів незаконного втручання, який забезпечується комплексом заходів із залученням людських і матеріальних ресурсів.

Таким чином, при складанні даного протоколу державним інспектором Державіаслужби були враховані усі обставини, що мали значення для прийняття рішення щодо його складання.

Державіаслужбою на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені статтями 128 та 129 Повітряного кодексу України, 13.03.2015 р. розглянуто справу про правопорушення в галузі цивільної авіації авіакомпанією «Аерофлот» та відповідно до абзацу четвертого пункту 1 частини першої статті 127 Повітряного кодексу України, за порушення правил та порядку використання повітряного простору України, до авіакомпанії «Аерофлот» були застосовані фінансові санкції у вигляді штрафу в розмірі восьми тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Крім цього, з 30 квітня 2014 року рейси ВАТ «Аерофлот» здійснювали польоти з порушенням порядку перетину державного кордону, оскільки відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 року № 424-р пункт пропуску через державний кордон та пункт контролю у аеропорту «Сімферополь» закриті.

Сертифікат аеродрому «Сімферополь» № АП 11-01 з додатком до нього від 15 серпня 2013 року та Інструкція з виконання польотів в районі аеродрому «Сімферополь» припинено з 09 години 08 липня 2014 року.

Таким чином, при виконанні рейсу ВАТ «Аерофлот» усвідомлювало, що порушує своїми діями норми законодавства України та норми міжнародного права, тому Державіаслужбою на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені статтями 128 та 129 Повітряного кодексу України, 13.03.2015 р. розглянуто справу про правопорушення в галузі цивільної авіації авіакомпанією ВАТ «Аерофлот» та відповідно до абзацу 4 пункту 1 частини першої статті 127 Повітряного кодексу України за порушення правил та порядку використання повітряного простору України винесено постанову № 3137, якою авіакомпанію «Аерофлот» притягнуто до відповідальності та застосовано фінансові санкції у вигляді штрафу.

Аналогічну правову позицію викладено в постанові Верховного Суду від 07.03.2018 року у справі № 826/10898/14.

Отже, матеріалами справи підтверджено факт порушення позивачем норм міжнародного права та законодавства України під час виконання польотів в забороненій зоні, над півостровом Крим, а тому відсутні підстави для задоволення позову.

У відповідності до ч. 1 ст. 77 КАС України кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 78 цього Кодексу.

Відповідно до ч. 2 ст. 77 КАС України в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

Підсумовуючи викладене, виходячи з меж заявлених позовних вимог, системного аналізу положень законодавства України, оцінки поданих сторонами доказів, що ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному розгляді всіх обставин справи в їх сукупності, виходячи з наведених висновків в цілому, суд дійшов до висновку про необґрунтованість позовних вимог та відсутність підстав для їх задоволення.

У зв'язку з відмовою у задоволенні позову, питання щодо розподілу судових витрат судом не вирішується.

Керуючись ст. ст. 5, 9, 19, 77, 139, 243, 246 Кодексу адміністративного судочинства України, суд –

ВИРІШИВ:

1. У задоволенні адміністративного позову Відкритого акціонерного товариства

«Аерофлот-російські авіалінії» до Державної авіаційної служби України про визнання нечинною та скасування постанови про накладення штрафу – відмовити.

2. Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду. Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом тридцяти днів з дня його проголошення. Якщо в судовому засіданні було проголошено скорочене (вступну та резолютивну частини) рішення суду або якщо розгляд справи здійснювався в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення. Апеляційна скарга подається безпосередньо до суду апеляційної інстанції (Шостого апеляційного адміністративного суду).

Суддя

Н.Д. Масцька